

مروری بر سریال‌های ماه رمضان

تلویزیون در ۳ دهه

نفس تازه سیمازیر پای مادر

آثار پخش شده به مناسبت ماه مبارک رمضان در سیما عمدتاً حول سه مضمون، قابل تقسیم‌بندی هستند؛ برخی از آنها، به‌خصوص در دورهای خاص باشمایلی ماوراءالطبیعی به نمایش درآمند، گروهی کم‌سدی بودند و برخی اجتماعی. وضعیت مطلوب، تنوع ژانری و موضوعی سریال‌ها در هر سال است، اما اتفاقی که هر سال رخ می‌دهد این است که نوع خاصی از سریال‌ها تورم می‌یابند، مثلاً در برخی دوره‌ها، ناگهان همه سریال‌ها رنگ و بوی فرشته و شیطان گرفتند و در سال بعد، پخش اغظم آثار کم‌سدی شدند.

یکی از عوامل رخ دادن چنین وضعیتی، معضل «دم‌دستی‌گرایی» بوده است، یعنی جوع به سوزه‌های بی‌اهمیت و سهل‌الوصول، تنها برای پر کردن آنتن که آن هم ناشی از فقدان برنامه‌ریزی راهبردی در انتخاب موضوع و تولید محتوا در گروه‌های تولید سیمما بوده است. متأسفانه بسیاری از سریال‌های کم‌سدی پخش شده در ماه رمضان سال‌های گذشته، نمونه واضح دم‌دستی‌گرایی هستند.

صداوسیما در ماه رمضان سال ۹۶ اما، خواسته یا ناخواسته آثاری با ویژگی‌های متفاوت را روی آنتن برده است. ناخواسته از این منظر که دو سریال «نفس» و «زیر پای مادر» با هدف پخش در این ایام تولید نشدند. «نفس» قرار بود در دهه فجر سال گذشته روی آنتن برود و «زیر پای مادر» هم برای مناسبت خاصی نبود.

ضمن اینکه هیچ یک از تباط موضوعی مستقیمی با این ایام ندارند. از قضا سریال‌هایی که برای ماه رمضان در نظر گرفته شده بودند، به پخش نرسیدند. تولید دو سریال «سر دلبران» و «پایتخت ۵» هر دو با هدف نمایش در این شب‌ها کلید خورد، اما هنوز آماده نشده‌اند.

این مسائل توفیقی اجباری برای سیمما شدند، چون کیفیت و محتوای دو سریالی که امسال به عنوان ویژه‌های ماه رمضان در حال پخش هستند، به مراتب نسبت به آثار مناسبتی چند سال اخیر قابل قبول‌تر به نظر می‌رسند.

«نفس» در ادامه کارهای قبلی جلیل سامان، یک درام پر کشمکش و ملتهب درباره گروهک منافقین در روزهای منتهی به پیروزی انقلاب اسلامی است. این اولین بار است که اولین سریال سیمما در لحظات افطار، مرتبط با انقلاب است؛ اتفاقی که می‌توان آن را به فال نیک گرفت.

سریال «نفس» البته وقایع دهه ۵۰ شمسی در ایران را از مسیر گروهک‌های سیاسی تعریف می‌کند. «نفس» درباره دختر جوانی است که به‌طور ناخواسته مجبور به همکاری با یک سازمان که یکی از مبارزه مسلحانه با حاکمیت است، می‌شود و برای خروج مشکلی از اعضای‌شان از کشور به آنها کمک می‌کند.

این دختر که اتفاقاً خواستگارش با ساواک ارتباط دارد، در این

تعاملات به درک تازه‌ای از جامعه و سیاست دست می‌یابد. این سریال با یک تیر دو نشان راه‌فد گرفته است، هم شرایط و زمانه پهلوی دوم را به چالش می‌کشد و هم به تحلیل رفتارها و حرکات گروهک منافقین (سازمان مجاهدین خلق) در آن مقطع از تاریخ می‌پردازد. کارگردان تلاش کرده فضای شهری و اجتماعی آن دوران را بازسازی کند.

حتی با تمهیدات خاصی، تعدادی زن فاقد حجاب اسلامی را در تصاویر خود قرار داده تا باورپذیری و واقع‌گرایی کار بالاتر برود. می‌توان گفت که «نفس» در این زمینه موفق است. هرچند نمی‌توان توقع داشت که یک فیلمساز به‌طور صددرصد همه چیز را شبیه همان دوران دربرآورد، اما چیزی که در این سریال چندین بار چشم نمی‌خورد، عوامل و زمینه‌های شکل‌گیری انقلاب و سرنگونی شاه است.

مخاطب جوان وقتی سریال «نفس» را می‌بیند دچار این پرسش

می‌شود که این آدم‌ها چرا جان خود را به خطر می‌اندازند و به شاه مبارزه می‌کنند؟ چرا دختر پرستار که از زندگی نسبتاً مرفه و امکانات تحصیل و کار مطلوب برخوردار است، با مخالفین رژیم پهلوی همکاری می‌کند؟ البته شاید جواب این سؤا‌ها در قسمت‌های آینده داده شود. سریال «زیر پای مادر» هم یک درام خوادگی و اجتماعی است که به موضوع عقوبت‌گناه و یوبه پرداخته است. این سریال که قبلاً «لیخندرخسار» نام داشت با فیلمنامه سعید نعمت‌الله و با کارگردانی پرهنگ توفیقی ساخته شده که هر دو افراد صاحب‌سبکی در تولید سریال برای تلویزیون هستند. نتیجه همکاری این دو، سریالی است که سعی دارد از مسیر زندگی انسان‌های شکست‌خورده و پشیمان، رستگاری را نشان دهد. تراژدی جدایی مادر از فرزند در این سریال می‌تواند

استعاره‌ای هم از دوری انسان از معنویت باشد.

این سریال داستان زنی است که در جوانی همسر و فرزند خود را رها می‌کند و بی‌پایه و پایه و ارزش‌های کاذب می‌رود، اما بعد از اینکه به پوچی مسیر زندگی‌اش پی می‌برد، معنای عشق حقیقی، یعنی مادر بودن را درک می‌کند. از آن طرف، عشق زمینی پسر، وقتی با مبارزت با یکی هم‌راه می‌شود، زمینه‌ساز وصال او به عشق حقیقی (مادر) می‌شود. «زیر پای مادر» سریال جذاب و قابل‌تأملی است، اما کشتی واکنش‌های شخصیت‌ها در آن بسیار با افرای همراه است.



روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران

صاحب امتیاز: پیام‌آوران نشر روز

مدیرعامل و مدیر مسئول: عبدالله گنجی

سر‌مدیر: غلامرضا صدقیان

آدرس: تهران، خیابان شهید مطهری

تقاطع میزای شیرازی، پلاک ۲۸۴

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۴۹۸۴۷۳

روابط عمومی: ۸۸۴۹۸۴۴۸، نامبر: ۶-۸۸۸۴۵۶۳۴

توزیع: شرکت نشر گستر امروز ۷۶-۷۶۰۸۴۹۸۴۷۵

چاپ تهران: چاپخانه روزنامه جوان

www.javanonline.ir

| روزنامه جوان | شماره ۵۱۰۸ | پنج‌شنبه ۱۸ خرداد ۱۳۹۶ | ۱۳ مردگان | ۱۳۴۰۳ | غروب آفتاب: ۱۹:۲۰ | آذان مغرب: ۲۰:۰۴ | نیمه‌شب شرعی: ۰۱:۰۱ | آذان صبح: ۲۵:۰۴ | طلوع آفتاب: ۵:۴۸

تهران در رأس اخبار رسانه‌های جهان

جام‌جم از بهارستان بی‌خبر نبود



■ **محمدصادق عابدینی**

در روزی که ایرانیان با نگرانی حوادث تروریستی در مجلس و مرقد امام خمینی(ره) را دنبال می‌کردند، رسانه ملی روش کلاسیک پوشش اخبار را حفظ کرد. در عوض رسانه‌های فعال در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی نبیض اخبار را در دست گرفتند که البته مثل همیشه باز آ اخبار غیرواقعی، احساسی و بعضاً هادایت‌شده داغ بود.

دیروز وقوع دو حادثه تروریستی باعث التهاب رسانه‌ای در کشور شد. البته‌ی که رسانه ملی تلاش کرد آن را مدیریت و از بروز شایعات جلوگیری کند. اگرچه هماهنگی‌های لازم برای پوشش چنین اخباری زمان‌بر است، رسانه ملی توانست در بخش‌های مختلف و در حد توان خود به پوشش آن بپردازد، البته انتقاداتی نیز به عملکرد رسانه ملی وارد شد. روز چهارشنبه مجلس شورای اسلامی جلسه علنی داشت. در این روز طبق معمول علاوه بر خبرنگاران رسانه‌های پخش عمومی و خصوصی، گروه خبری صداوسیما و شبکه خبر در محل مجلس شورای اسلامی حضور داشتند. اما این وجود خبری که واکنش عملیات تروریستی و کشته شدن تروریست‌های مسلح، هیچ‌گونه ارتباط خبری از سوی گروه خبری صداوسیما برای اطلاع‌رسانی از وقایع در حال جریان به وجود نیامد. در عوض از محافل دفاعی و کنترا خبرنگارهای دیگر رسانه‌های حاضر در محل، شروع به اطلاع‌رسانی درباره حوادث کردند. اولین مقصد خروجی این خبرها هم نه سایت‌های خبری بلکه کانال‌های خبری رسانه‌ها در تلگرام بود.

■ **انتظار بیشتر از شبکه خبر**

با فاصله اندکی از انتشار خبر حمله تروریستی به مجلس شورای اسلامی، خبر حرم حضرت امام تروریستی که در محل حرم وجودت امام راحل(ره) اتفاق افتاد نیز منتشر شد. کانال‌های سایت‌های خبری رسمی و کانال‌های خبری غیررسمی در تلگرام کاملاً جریان‌خبری را در دست گرفته و در عوض صداوسیما در کنار

حکمت ۹

إِذَا أَقْبَلْتَ الدُّنْيَا عَلَيَّ أَعَدَّ أَعَارُتَهُ
مَخَاسِنَ غَيْرِهِ وَإِذَا أَدْبَرْتَ عَنْهُ
سَلَبْتُهُ مَخَاسِنَ نَفْسِهِ.

چون دنیا‌به‌کسی روی آورد،

نیکی‌های دیگران را به او عارت دهد

و چون از او روی برگرداند خوبی‌های

او را نیز بربایند.

لحظه وقایع پرداخت. شبکه‌های حتی

گروه خبری‌اش را به بهارستان فرستاد و از همان‌جا گزارش‌های خبری ارسال کرد. شبکه بی‌بی‌سی نیز به دلیل حملات تروریستی در قلب ایران، برنامه‌هایش را زودتر شروع کرد و بخش ویژه‌ای را برای پوشش این ماجرای تروریستی اختصاص داد. این در حالی است که شبکه خبر در زمان کودتای نافرجام در ترکیه، با حضور به موقع خبرنگارانش در صحنه و ارسال لحظه به لحظه اتفاقات نقش محوری در پوشش اخبار این حادثه بین‌المللی داشت، حتی شبکه خبر نتوانست بعد از انتشار ویدئوی عناصر تروریست از داخل مجلس، به تحلیل این ویدئو بپردازد و در عوض بی‌بی‌سی فارسی بود که ضمن تحلیل ویدئو و الفاظ عربی تروریست‌ها، این احتمال را مطرح کرد که تروریست‌ها به احتمال زیاد عرب نیستند و فقط عربی را یاد گرفته‌اند!

■ **خبر، معذوریت سرش نمی‌شود!**

در علوم ارتباطات مباحثی درباره اعتماد به رسانه و تأثیر آن در بالارادن احساس امنیت اجتماعی وجود دارد. دیروز شبکه خبر که باید محل رجوع و اعتماد مخاطبان به رسانه ملی باشد، به‌طور کامل از جریان اطلاع‌رسانی وقایع تروریستی در تهران عقب افتاد. بعضاً گفته می‌شود مباحث مربوط به اخبار سیما در سطحی بالاتر از معاونت سیاسی اتخاذ می‌شود، اگر چنین موضوعی صحت نیز داشته‌باشد، سیاست‌گذاران نتوانسته‌اند میان آنچه در سپهر اطلاع‌رسانی جهانی در حال اتفاق است و محدودیت‌های پروکراتیک که معمولاً نهاد‌های فرهنگی و رسانه‌ای داخلی با آنها دست و پنجه نرم می‌کنند، راهکاری را ارائه کنند که در مواقع بحرانی، رسانه، فرآگیر و رسمی کشور در آن لحظه بی‌اهمیت بودند، برای مثال جلسه علنی ایجاد عدم اعتماد میان مخاطبان و رسانه ملی نشوند. قطعاً امروز «خبر» معذوریت سرش نمی‌شود و اگر نمی‌منبع خبری به نام شبکه خبر نتواند پیشرو باشد از شبکه‌های مجازی به هم‌راه داشت و هنرمندان صریح‌تر جایگزین خواهد می‌شود.

عملیات تروریستی دیروز با حضور به موقع و عملیات نیروهای امنیتی سرکوب شد. آنچه تهران و مخاطبان ارزش‌دین‌پر استر و لحظه به لحظه حادثه تا پایان آن و احساس امنیت ناشی از عملکرد نیروهای امنیتی و انتظامی بود. متأسفانه

صداوسیما نشان داد که هنوز فکر می‌کند با عدم انتشار یک خبر می‌تواند جامعه بی‌خبر در آن خوش‌خبر نبی نگه دارد و امنیت ناشی از اقتدار نیز‌و‌های امنیتی کشور را با تصویری غیرواقعی از امنیت که بر خاسته از بی‌خبری است، جایگزین کند. در دوره انتخاباتی ریاست‌جمهوری، جایگاه صداوسیما به عنوان منبع کسب خبر در میان مخاطبان با رشد روبه‌رو شده بود، اما دیروز عملکرد صداوسیما باعث شد کارنامه خوب رسانه ملی مخدوش شود.

نسخه ویدئویی «محمد رسول‌الله» تا عید فطر به بازار می‌آید

توزیع خواهد شد. فیلم «محمد رسول‌الله» محصول مؤسسه نور تابان در کشورهای مختلف از جمله ترکیه، آذربایجان، عراق و روسیه به نمایش درآمده است و در نسخه ویدئویی آن که از سوی شرکت تصویرگستر پاسارگاد عرضه می‌شود، پشت‌صحنه‌های فیلم نیز گنجانده شده است. در این فیلم علیرضا شجاع‌نوری در نقش عبدالمطلب، مهدی پاکدل در نقش ابوطالب، بیات بیات در نقش حلیمه سعده و مینا ساداتی در نقش آمنه ایفای نقش کردند.

تبلور ماه مبارک رمضان در اشعار شاعران از نگاه مرتضی امیری‌اسفندقه

«این شرح شرح‌حشره» نام‌برنامه‌ای است که از ابتدای ماه مبارک رمضان هر شب ساعت ۲۲:۲۰ از شبکه ۲ سیما پخش می‌شود. این برنامه به‌تئیه‌کنندگی سعید پورفخرج و سیا اجرای شاعر انقلابی، مرتضی امیری‌اسفندقه می‌گوشد به معرفی شعرای پارسی‌گوی در حوزه رمضانیات بپردازد. مرتضی امیری‌اسفندقه با اشاره به برنامه «این شرح شرح‌حشره» در توضیحی اظهار داشت: این برنامه همانطور که از نامش پیداست شرحی است از تجلی ماه مبارک رمضان در ادوار شعر پارسی. اینکه چه شاعرانی رمضان‌سای بوده‌اند و چه شاعرانی رمضان‌گریز. البته ستاینندگان رمضان در این برنامه بیشتر مورد توجه قرار گرفته‌است.

وی با اشاره به چند تن از این شعرای ادب فارسی افزود: از جمله ستاینندگان ماه مبارک رمضان امیر معزی‌نیشابوری است که در ابتدا به‌عنوان یکی از شاعران اهل ستیز با ماه رمضان شناخته می‌شده، اما بعد از توبه‌ای که او دست می‌دهد، یکی از ستاینندگان این ماه در سبک خراسانی می‌شود. ناصر خسرو و قیابانی با اندیشه و حکمت بالایی که دارد در زمره ستاینندگان ماه رمضان قرار دارد و از همه اینها مهم‌تر مولانا بیشترین سهم را در ستایشش ماه مبارک رمضان دارد. این قصیده‌سرای معاصر در توضیح قالب‌های شعری که در ستایش ماه رمضان سروده شده‌اند، در ادامه گفت: در تمام قالب‌ها شاعران به ستایش ماه مبارک رمضان پرداخته‌اند؛ قصیده، غزل، رباعی، قطعه و مثنوی همه تجلی‌گاه ماه مبارک رمضان در اشعار فارسی هستند. ماه مبارک رمضان در اشعار فارسی از جایگاهی ویژه، والا، بلیغ و برومند برخوردار است. می‌توان گفت ماه مبارک رمضان در شعر شاعران ماه جشن دینی و سرور روحی است.



اهالی فرهنگ با هشتمک «ما همه با همیم» به حادثه تروریستی تهران واکنش نشان دادند

لعنت به تروریسم!

■ **جواد محرمی**



اینجا ایرانه، از این شوخی‌ها با کسی نداریم، از سایه تون هم برسید از الان». بهاره افشاری، بازیگر سینما و تلویزیون هم در یکی از شبکه‌های اجتماعی در فضای مجازی اینگونه به وقایع تروریستی تهران واکنش نشان داد: «هردم ایران خواستار صلح هستند، اما این دلیل نمیشود که جنگیدن را بلد نباشند. ایچاد ترس، وحشت و ناامنی برای چنین ملتی شوخی بزرگست.

اینجا ایران است».

کیانوش گرامی، بازیگر سینما و تلویزیون نیز درباره وقایع تلخ روز گذشته تهران نوشت: «کنار همیم و ما مملکتمون در مقابل هر بدخواهی محافظت می‌کنیم، اینا هنوز نمی‌دونن چقدر بچه مشتکی تو ایران داریم که پاش برسه به تنه کلی داعشی رو حرفن». الهام حمیدی، بازیگر سینما و تلویزیون هم در اینستاگرام نوشت: «سلام و درود، آرامش و امنیت آرزوست، همانطور که درباره همه مسائل و موارد اجتماعی و ملی در کنار هم بوده‌ایم امروز هم کنار همیم تا دشمن شاد نشیم، چو ایران نباشد تن من مباد». علی روبین تن، کارگردان فیلم زلمیر مهرپر نیز در فضای مجازی نوشت: «هنوز هم لباس‌های خاکی‌مان مهیاست هرچند تنگ شده باشد یا فر به‌تر شده باشیم... برای هر حرکتی شخصاً آماده‌ام».

آنچه از فضای مجازی مشهود است این مسئله است که

وقایع تلخ تروریستی روز گذشته تهران باز خورد‌های زیادی در میان افراد و چهره‌های ملی و به ویژه هنرمندان داشته است و به نوعی و البته برخلاف خواست بدخواهان ایران باعث تقویت روحیه ملی و همبستگی در میان هوطنانمان در مقابل هرگونه دست‌اندازی بیگانگان شده است. این مسئله از واکنش‌های هنرمندان و چهره‌های فرهنگی مشهود است که موضوع امنیت ملی و اهمیت آن با هیچ موضوع دیگری در کشور قابل قیاس نیست و بیش از هر مسئله‌ای باعث واکنش دوستداران ایران می‌شود.

سر‌مدیر سابق کایه دو سینما:

سینمای ایران طی سال‌های اخیر افت کرده است



■ **فرزین ماندگار**

ژان میشل فرودون، نویسنده و منتقد فرانسوی، سر‌مدیر سابق «کایه دو سینما» و مسئول سابق ستون سینمایی «لوموند» که شناخته‌شده‌ترین مهمان حاضر در محفل موسوم به جشنواره جهانی فیلم فجر در ایران بود گفته که سینمای ایران در سال‌های اخیر دچار افت شده است. میشل فرودون به هنگام حضور در جشنواره به انتقاد از جدایی بین‌الملل از بخش ملی فجر پرداخت و در تازه‌ترین گفت‌وگوی منتشرشده از وی که در روزنامه «اعتماد» آمده نیز همچنان

بر گزار‌ی جشنواره فجر را به صورت یکپارچه منطقی تر دانسته است. ژان میشل فرودون نظرات خویش درباره سینمای ایران، کیفیت آن و همین‌طور آثار فیلمسازی همچون اصغر فرهادی را هم به صراحت بیان کرده است. او سینمای اصغر فرهادی را بیشتر تلویزیونی دانسته تا سینمایی. این فعال سینمایی درباره تفکیک بخش داخلی و بین‌الملل جشنواره فجر گفته: ما ناخ‌جی‌ها به ایران می‌آییم تا فیلم‌های ایرانی را ببینیم. هر چه فیلم‌های خارجی را در همه‌جای دنیا می‌توانیم ببینیم. من فکر می‌کنم بر گزار‌ی جشنواره به صورت یکپارچه خیلی بهتر بود. فرودون تصریح کرده: سینمای ایران فیلم‌های بسیار زیبایی به دنیا ارائه داده است. البته وضعیت کنونی سینمای ایران نسبت به قبل، که من آن را دوره طلایی سینمای ایران می‌دانم، افت کرده است. البته در حال حاضر هم فیلمسازان مستعدی در ایران فعالیت می‌کنند، هم جوان و هم مسن. سر‌مدیر سابق کایه دو سینما درباره سینمای فرهادی اینطور اظهار نظر کرده است: به نظر فرهادی فیلمنامه‌نویس بزرگی است.